

SYLABUS		
AKADEMIA MUZYCZNA W KRAKOWIE WYDZIAŁ INSTRUMENTALNY		
Katedra Organów		
<i>Stopień/tytuł naukowy</i> doktor	<i>Imię</i> Marek	<i>Nazwisko</i> Stefański

<i>Kierunek studiów</i> Instrumentalistyka	<i>Specjalność</i> gra na organach
<i>Stopień i tryb studiów</i> I st. - stacjonarny	<i>Nazwa przedmiotu</i> gra liturgiczna
<i>Rodzaj zajęć (wykład/ćwiczenia)</i> ćwiczenia	<i>Suma godzin we wszystkich semestrach</i> 30
<i>Semestry, w których realizowany jest przedmiot</i> V,VI	<i>Punkty ECTS</i> 3

OPIS PRZEDMIOTU
Wymagania wstępne: kurs harmonii w zakresie szkoły średniej oraz zgodnie z siatką godzin studiów I st. dla Wydziału instrumentalnego, specjalność organy.
Treści kształcenia i tematyka zajęć
<p>Wiedza teoretyczna obejmuje zagadnienia z zakresu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • historii muzyki kościelnej, począwszy od chorału gregoriańskiego, ze szczególnym uwzględnieniem muzyki instrumentalnej w Kościele oraz roli organisty i kantora w czynnościach liturgicznych w czasach minionych i współcześnie (w konfesji rzymsko-katolickiej oraz w Kościołach luterzańskich) – I semestr • podstaw liturgiki, zawartych w prawodawstwie liturgicznym ogólnym, krajowym i diecezjalnym, ze szczególnym uwzględnieniem umiejętności doboru i interpretacji śpiewów liturgicznych (mszalnych i officium) zgodnie z cyklem roku liturgicznego (chrystologicznego i hagiograficznego), świąt kościelnych oraz innych okoliczności, także w odniesieniu do komentarzy zawartych w Mszałe Rzymskim i Liturgii Godzin - I semestr • obowiązującego prawodawstwa liturgicznego, dotyczącego muzyki w Kościele Rzymsko-Katolickim, na podstawie XX wiecznych watykańskich dokumentów kościelnych, ze szczególnym uwzględnieniem literatury posoborowej - I semestr • wybranych zagadnień z prawodawstwa muzyki kościelnej w Kościołach luterzańskich – II semestr • znajomości treści Śpiewnika Kościelnego ks. Jana Siedleckiego i innych, dopuszczonych do użytku polskich śpiewników kościelnych – I semestr • zasad współpracy organisty z celebransem, kantorem, chórem, scholą oraz wiernymi w czasie liturgii mszalnej i officium - I semestr • budowy skal kościelnych i zasad harmonizowania melodii modalnych – II semestr • repertuaru chorału gregoriańskiego, zawartego w Liber usualis, z podziałem na formy mszalne oraz officium według cyklu chrystologicznego i hagiograficznego; umiejętność odnajdywania poszczególnych śpiewów w Liber usualis oraz odpowiedniego ich zastosowania lub wykluczenia we współczesnej liturgii – II semestr • doboru do liturgii literatury muzycznej – organowej, solowej-wokalnej, chóralnej, kameralnej i oratoryjnej, adekwatnej dla danego okresu roku liturgicznego lub innych okoliczności – II semestr • doboru do wykonań koncertowych w kościele literatury muzycznej – organowej, chóralnej, kameralnej, oratoryjnej – I i II semestr • ogólnych zasad obrzędowości liturgicznej w Kościele luterzańskim, ze szczególnym uwzględnieniem roli muzyki w teologii luterńskiej i praktyce liturgicznej – II semestr • znajomości treści śpiewnika Kościoła luterńskiego (polsko i niemieckojęzycznego) – II semestr <p>Umiejętności praktyczne obejmują zagadnienia z zakresu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • organowej interpretacji zharmonizowanych polskich pieśni kościelnych, zawartych w

dopuszczonych do użytku wydawnictwach branżowych – I semestr

- samodzielnej organowej czterogłosowej harmonizacji i tworzenia akompaniamentu organowego do polskich pieśni kościelnych, na podstawie wiedzy teoretycznej i umiejętności praktycznych, zdobytych podczas nauki harmonii w zakresie szkoły średniej oraz kursów akademickich – I semestr
- umiejętności rozpoznania i odpowiedniego harmonizowania melodii modalnych, znajdujących się w polskim repertuarze śpiewów kościelnych – I semestr
- umiejętności harmonizowania i tworzenia organowych akompaniamentów do dialogów mszalnych, ze szczególnym uwzględnieniem swobodnego poruszania się we wszystkich tonacjach, na podstawie umiejętności zdobytych podczas nauki kształcenia słuchu i harmonii w zakresie szkoły średniej oraz kursów akademickich – I semestr
- umiejętności harmonizowania i tworzenia akompaniamentu organowego do podstawowych śpiewów z repertuaru chorału gregoriańskiego (sekwencje, hymny, śpiewy mszalne – Ordinarium Missae z VIII, IX i XI Mszy gregoriańskiej) – II semestr
- umiejętności samodzielnego harmonizowania w czterogłosie wybranych melodii chorałów luterańskich (w wersji polsko i niemieckojęzycznej) – II semestr
- umiejętności umiejscowienia chorałów luterańskich w przebiegu roku liturgicznego oraz w liturgii, ze względu na ich treść (również w odniesieniu do literatury organowej) – I i II semestr
- umiejętności odnajdywania całościowych i częściowych cytatów z literatury chorału gregoriańskiego, zawartych w polskich pieśniach kościelnych – I i II semestr
- umiejętności odnajdywania cytatów z repertuaru chorału luterańskiego w dziełach literatury organowej – II semestr
- umiejętność samodzielnego tworzenia krótkich form improwizowanych, stanowiących preludia, interludia i postludia do polskich pieśni kościelnych oraz chorałów luterańskich – I semestr
- umiejętność stosowania właściwej rejestracji organowej do akompaniamentu liturgicznego oraz form improwizowanych – I semestr
- umiejętność krytycznej oceny dostępnych śpiewników kościelnych i opracowań harmonizacji pieśni kościelnych – I semestr

Metody nauczania (sposób prowadzenia/odbywania zajęć, używane środki)

Wykłady teoretyczne oraz praktyka instrumentalna i instrumentalno- wokalna.

Cele nauczania i efekty kształcenia (oczekiwane rezultaty nauczania, nabyte przez studentów umiejętności i wiedza)

Celem dydaktycznym cyklu nauczania jest zdobycie przez studenta wiedzy teoretycznej i umiejętności praktycznych, umożliwiających samodzielne wykonywanie czynności przynależnych organisty podczas nabożeństw kościelnych. Zdobyte w toku nauczania kwalifikacje dotyczą w szczególności zadań organisty w obrzędowości rzymsko-katolickiej oraz odnoszą się do praktyki muzycznej, realizowanej w kościołach wywodzących się z nurtu Reformacji. Po odbyciu cyklu nauczania student posiada wiedzę w zakresie historii muzyki kościelnej oraz praktyki wykonawczej w zakresie polskich śpiewów kościelnych w liturgii (msza i officium). Celem nauczania jest także uświadomienie studentowi wzajemnych związków literatury organowej i muzyki kościelnej (rzymskokatolickiej i reformowanej) na przestrzeni dziejów oraz konsolidacja odtwórstwa literatury muzycznej z praktyką liturgiczną, sztuką improwizacji i umiejętnością akompaniamentu, w praktyce instrumentalnej absolwenta.

Po zakończeniu kształcenia student:

- zna zasady prawodawstwa muzyki liturgicznej, zawarte w XX wiecznych dokumentach kościelnych
- potrafi prawidłowo odczytać i interpretować wokalnie, przy własnym akompaniamencie organów oraz wyłącznie instrumentalnie polskie śpiewy kościelne, a także w zgodzie z zasadami prawodawstwa liturgicznego wykorzystywać je w praktyce liturgicznej
- potrafi samodzielnie harmonizować, w praktyce i w piśmie, polskie śpiewy kościelne
- potrafi samodzielnie dobierać repertuar liturgiczny oraz konstruktywnie współpracować z innymi osobami odpowiedzialnymi za przebieg liturgii w rycie rzymsko-katolickim oraz w liturgii kościołów, wywodzących się z nurtu Reformacji
- potrafi interpretować i samodzielnie harmonizować wybrane śpiewy z repertuaru chorału gregoriańskiego i luterańskiego
- potrafi właściwie dobierać do wykonania utwory literatury organowej, oparte na melodiach polskich pieśni kościelnych, chorału gregoriańskiego i chorału luterańskiego, ze względu na ich treść i miejsce w roku liturgicznym i w liturgii

- potrafi samodzielnie tworzyć krótkie formy improwizowane, na tematy polskich pieśni kościelnych i wybranych śpiewów z repertuaru chorału gregoriańskiego i luterańskiego
- potrafi prawidłowo dobrać repertuar literatury organowej, dostosowany do okoliczności liturgicznych i koncertowych, w odniesieniu do zasad prawodawstwa liturgicznego
- potrafi dokonać właściwego wyboru dzieł literatury chóralnej, kameralnej i oratoryjnej, adekwatnych do liturgicznego i koncertowego wykonania w kościele
- dysponuje wiedzą i umiejętnościami praktycznymi, pozwalającymi na krytyczną ocenę dostępnych opracowań teoretycznych i wydawnictw nutowych, dotyczących muzyki kościelnej.

Możliwe języki nauczania: polski, niemiecki, angielski, rosyjski

ZALICZENIE PRZEDMIOTU

Terminy, forma i zakres sprawdzianu umiejętności/wiedzy studenta

Egzamin semestralny i roczny: dziesięciozadaniowy test jednokrotnego wyboru z wiedzy teoretycznej. Praktyczna - instrumentalna i wokalnie instrumentalna realizacja repertuaru, wybranego z programu zrealizowanego w cyklu nauczania semestralnego oraz całorocznego.

Sposoby oceny pracy studenta	Udział procentowy w ocenie końcowej
ocena ciągła (bieżące przygotowanie do zajęć i aktywność)	10
śródssemestralne kolokwia pisemne/ustne	-
końcowe zaliczenie pisemne/ustne/praktyczne	-
egzamin pisemny	40
egzamin ustny	-
egzamin praktyczny	40
kontrola obecności	10
praca końcowa semestralna/roczna	-
inne (wymienić)	-
Ogółem	100 %

Literatura obowiązkowa

Literatura uzupełniająca

DĄBEK Tomasz Maria, "Odnowa muzyki kościelnej w Polsce", RBL (2001) nr 4.
 DĄBEK Tomasz Maria, "Muzyka liturgiczna w Starym i Nowym Testamencie", RBL (1987) nr 3.
 FILABER Andrzej, „Prawodawstwo muzyki liturgicznej”, Warszawa 1997
 GRZYBEK Stanisław, "Nowa instrukcja o muzyce w liturgii świętej", RBL (1967)
 HINZ Edward, „Chorał gregoriański”, Pelplin 2007

KACZOROWSKI Robert, "Śpiew i instrumentarium muzyczne w Księdze Psalmów. Studium leksykograficzne", Studia Gdańskie XV-XVII (2002-2003).

Liber usualis

ŁAŚ Józef, "Podział Credo mszalnego na wiersze i strofy", RBL (1967) nr 4-5.

ŁAŚ Józef, "Rytmika polskich śpiewów liturgicznych", RBL (1968) nr 4-5.

ŁAŚ Józef, "W sprawie kompozycji liturgicznych w języku polskim", RBL (1966) nr 6.

ŁAŚ Józef, ZIEMIAŃSKI Stanisław, "W sprawie współczesnej pieśni kościelnej", RBL (1981) nr 5.

MACHURA Marian, "Organy w służbie liturgii", RBL (1987) nr 3.

MACHURA Marian, "Muzyka liturgiczna w kościołach polskich po Vaticanum II", RBL (1986) nr 1.

MIAZGA Jan, "Co mówi Konstytucja liturgiczna o muzyce", RBL (1965) nr 6.

MROWIEC Karol, "Kompozycje mszalne w języku polskim", RBL (1966) nr 3.

MROWIEC Karol, "Kryteria oceny pieśni kościelnych", RBL (1978) nr 3.

MROWIEC Karol, "Realizacja postanowień konstytucji <De sacra liturgia> w odniesieniu do muzyki kościelnej we Francji i w Niemczech", RBL (1965) nr 6.

MROWIEC Karol, "XVII Krajowy Kongres Muzyki Kościelnej we Włoszech", RBL (1966) nr 2.

MROWIEC Karol, "Z problematyki polskiej pieśni kościelnej", RBL (1959) nr 3.

PADACZ Władysław, "Organiści w świetle instrukcji o śpiewie i muzyce kościelnej", RBL (1961) nr 3-4.

PADACZ Władysław, "Śpiew i muzyka kościelna w świetle statutów powojennych synodów diecezjalnych", RBL (1958) nr 6.

PAWLAK Ireneusz, "Program nauczania muzyki kościelnej w seminariach duchownych w Polsce",

RBL (1972) nr 4-5.

PAWLAK Ireneusz, "Sekwencje w liturii mszalnej po Soborze Watykańskim II ", RBL (1994) nr 4.

PAWLAK Ireneusz, "Seminarium naukowe Sekcji Muzyki Kościelnej (1977)", RBL (1977) nr 3.

PAWLAK Ireneusz, "Z zagadnień terminologii dotyczącej muzyki związanej z kultem", RBL (1983) nr 1.

REGINEK Antoni, "Śpiew i muzyka w Kościele", w: *Sztuka w Liturgii*, t. 7, W. Świerzawski (red.), Kraków 1996.

REGINEK Antoni, "Hymnodia - teologia dźwięku", RBL (2002) nr 1.

ZIMNY Jan, *Muzyka i śpiew liturgiczny. Materiały z sympozjum 20 listopada 2001 roku*, Sandomierz 2002.